

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo narodu
vodnik!

Izhaja vsake ure.
Naročnina:
za celo leto Din 20.—
za pol leta " 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo uživa
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisal se ne vračajo. — Plača in tožbe v Ljubljani. — Uredništvo in uprava le v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon ntar. št. 2506. — Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Prazen strah.

Mogočen kmečki pokret zajema in objema dandanes vse kulturne države, ne samo v Evropi, ampak tudi v Ameriki. Mi vidimo, kako se vedno bolj krepi kmečki pokret na Češkem in vidimo, kako rastejo kmečke organizacije od Poljske pa tja do Francije, pa tudi v Zedinjenih državah severne Amerike, v Kanadi in v Braziliji. A ne vidimo le, kako rastejo kmečke organizacije, ampak vidimo tudi, kako se ujedinjavajo, da s slogo tem lažje zastopajo interese vsega kmečkega prebivalstva, brez ozira na državno obliko, kajti kmet oziroma kruh je začetek in podlaga vsega in vsakega državnega življenja.

Tudi pri nas se že razvijajo stvari v tem pravcu in kjer se še niso, se pa še bodo. Pri nas gre razvoj tem lažje v tem pravcu, ker smo popolnoma agrarna dežela, kjer zahteva najvišji državni interes, da je kmet kar največ zaščiten z vso zakonodajo. Od kmetov samih in od njihove uvidevnosti pa je največ odvisno, da s složnim nastopom vseh kmetov varujejo sebe in svoje koristi in svoje blagostanje.

Proti kmetom pa se dviga po vseh državah odpor. Ponekod se upirajo proti rastoči moči združenih kmečkih organizacij (zadrug in strokovnih društev) vsi tisti, ki so doslej imeli v rokah vso državno moč na podlagi raznih strankarskih »idejno političnih« programov, za katere so znali z mamljivimi gesli pridobiti tudi kmete. Drugod zopet se upirajo proti kmetom močnejše ali slabejše organizacije drugih stanov, zlasti industrijalne, ki pravijo, da bodo mnogo izgubile, če pridejo kmetje »preveč« do veljave.

Take odpore proti vedno močnejšemu naglašanju kmečkih interesov opazujemo tudi pri nas. Niso sicer ti odpori še prav posebno močni, ampak tukaj so, in naša dolžnost je, da nanje ljudi opozarjamo in jih poučimo, kajti vsi ti odpori so po našem trdnem prepričanju le izraz praznega strahu pred kmeti in pred kmečkimi organizacijami. Ta odpor je narastel posebno še sedaj, ko so se začele družiti kar cele agrarne države, da

s skupnim nastopom tem uspešnejše varujejo koristi svojega kmečkega prebivalstva na svetovnem trgu.

V prvi vrsti se oglašajo »domača« (?) industrija, ki se boji, da bo izgubila svoje vsakdanje zaščitne carine. Ta strah pa je neopravičen, seveda ne zaradi zaščitnih carin, ampak glede industrije same. Da bodo morale današnje visoke zaščitne carine za industrijo prejšnji ali slej pasti, je jasno kot beli dan, kajti visoke zaščitne carine za industrijo so največja ovira kmečkega napredka, ker je napetost med prodajno ceno kmečkih pridelkov in nakupno ceno za industrijske proizvode za kmete previsoka. Industriji in obrti kot taki pa izprememba zaščitnih carin ne bo škodovala, ampak samo tisti industriji, ki se danes drži z umetnimi sredstvi. Taka industrija pa, ki ni življenja zmožna iz lastne moči, ni vredna, da obstoji in še manj je vredna podpore in pomoči iz javnih sredstev, pa če še tako glasno vpije in naglašajo, da je domača.

Kmetje pa morajo vedeti in se tega zavdati tudi napram vsem drugim stanovom in poklicem, da kmetje še niso nobenega stanu in nobenega poklica uničili, ampak da baš iz kmetov izhajajo vsi stanov in da morejo vsi stanovi obstati le, kolikor je njihovo delovanje v skladu s kmečkimi interesi. Iz kmeta se je razvil obrtnik in ne iz obrtnika kmet, obrtnik pa je dobro izhajal le tako dolgo, dokler je delal tako blago in toliko blaga, kolikor ga je potreboval kmet. In kar velja za obrtnika, velja tudi za vse druge stanovne brez izjeme. Ni pa dovolj, da se kmetje te resnice tudi zavedajo, ampak potrebno je tudi, da jo vsakomur povedo pri vsaki priložnosti, da bo enkrat za vselej konec tistega nespametnega praznega strahu pred kmeti, s katerim so danes začeli šariti vsi tisti, ki bi morali v svojem lastnem interesu baš kmete podpirati, kajti le kjer je močan kmet, je močna tudi industrija in obrt.

Kmetje pa morajo na drugi strani zopet gledati, da bodo vedno bolj složni, kajti star pregovor pravi: **Sloga jači, nesloga tlači.**

Trpljenje kmetov na Kitajskem.

Velik del Azije obsega Kitaj ali Kina. To ozemlje je mnogo večje, kakor cela Evropa, prebiva pa na njem nad 500 milijonov ljudi.

Na Kitajskem vihrajo že nekaj let hudi domači boji — prava državljanska vojna. Boj vodijo Kitajci na dve strani: prvič proti Evropejcem in sploh proti tujcem, ker jih ti preveč izkoriščajo, na drugi strani pa se bojujejo sami med seboj.

Nas pa zanima pri teh bojih v prvi vrsti to, kako živijo kitajski kmetje v teh nemirih.

Kitajska je predvsem agrarna (poljedelska) dežela, ker živi 80 procentov prebivalstva od obdelovanja zemlje. Za gospodarstvo Kitajske je to dejstvo zelo važno, važno pa je to dejstvo tudi za nadaljnji razvoj dogodkov na Kitajskem.

Vse namreč kaže, da se bo sedanja revolucija na Kitajskem polagoma izpremenila v kmečko, oziroma v pokret za agrarno reformo.

Kmetijstvo tvori podlago vsega gospodarskega življenja na Kitajskem že nad 4000 let. Kitajci imajo pregovor, ki pravi, da je kmetijstvo prvo med vsemi poklici. Ta nauk pa smatrajo nekateri Kitajci dandanes za bajko. Kljub temu pa je tudi za kitajskega kmeta njegova zemlja vse, in vas, ki jo obdajajo riževa polja, je tudi za kitajskega kmeta ves njegov svet. Vsa njegova domovinska ljubezen, spoštovanje prednikov, njegova vera in njegova kultura je pri Kitajcu tesno združena s poljedelstvom.

Kitajska slovi kot zelo starokopitna dežela, kjer se kar nič ne premakne naprej. Kot vzrok

tega dejstva smatrajo poljedelski značaj dežele. Metode, po katerih Kitajci še dandanes obdelujejo zemljo, so stare že tisočletja. Čudoviti sistem namakanja dežele po prekopih, ki so dolgi nad 200 tisoč kilometrov, potem gnojenje s človeškimi odpadki, njihovo vrtnarstvo, vse to govori in priča o veliki stalnosti, ki je prebolela vse politične nevihte. Dandanes pa izpodkopava te stare temelje moderni kapitalizem tudi že na Kitajskem, pa ne samo v mestu, ampak tudi na deželi. Pri tem preokretu pa igra veliko vlogo tudi silna obljudenost dežele, kajti ponekod stanuje na 1 kvadratnem kilometru do 370 oseb! Obdelana pa je komaj ena tretjina za poljedelstvo pripravne zemlje.

Na Kitajskem prevladujejo mali kmetje. To se da že na podlagi zgodovine razumeti. V teku stoletij je bilo namreč na Kitajskem več agrarnih revolucij. Ne vemo pa, če je kdaj vladal na Kitajskem fevdalizem (graščaki) v evropskem smislu. Po starem, a vedno bolj izumirajočem mišljenju je bila nekdanj na Kitajskem vsa zemlja državna last. Zato je imel vsak kmet svoj kos zemlje le takorekoč v najemu od države. V praksi pa sme vsak kmet, če le davek plača in če svojo zemljo dobro obdeluje, svobodno razpolagati s svojim posestvom. On da svojo zemljo lahko v najem, ali pa jo proda, če jo hoče. Pri prodaji, oziroma pri nakupu zemlje pa imajo kmetovi sorodniki prednost.

Po precej dobrih cenitvah je več kot polovica zemlje na Kitajskem v najemu. Najemnik pa plačujejo v naravi, tako da mora najemnik gospodarju oddajati po 70—80 procentov pridelka. V bližini mest pa se je že udomačilo plačevanje najemnine v denarju. V najnovšem času pa so najemnine zaradi področitve zemljišč zelo poskočile, tako da je sedanje najemništvo na Kitajskem že zelo podobno našemu nekdanjemu tlačanstvu.

Posamezne kmetije merijo povprečno po 15—50 »mou«. (En »mou« je 670 kvadratnih metrov). Takih kmetij je na Kitajskem okoli 40 odstotkov. V bližini velikih mest pa so tudi bajtarije, ki merijo komaj po 2—5 »mou«, a to so navadno vrtnarije. Pomisliti pa moramo, da rodi zemlja na južnem Kitajskem po 2—3 krat na leto. Na severu Kitajske pa so tudi veleposestva, ki merijo na desetisoče »mou«. Na srednjih kmetijah živita navadno najmanj po dve rodbini.

Davki so toliko težji, kolikor višje so krajevne doklade na zemljiški davek in pa razne doklade za vojskujoče se generale. Tudi zadolženi so kmetje zelo, to pa zaradi visoke zemljiške najemnine. A tudi tam, kjer imajo kmetje svojo zemljo, živijo zelo težko. Kmetijska rodbina porabi na leto komaj 450 mark (1 marka je 14 Din).

Svojo eksistenco si izboljšujejo kitajski kmetje nekoliko s svilorejo, ali pa hodijo kam na delo. Kmečka stanovanja so pod vsako kritiko. Brati in pisati zna komaj le 5—10 procentov kmetov, kakor so pač krajevne razmere. Največje zlo za kitajske kmete pa je njihova zastonost v obdelovanju zemlje in zadnja velika lakota, za katero je umrlo na milijone ljudi, gotovo ni samo nesrečen slučaj. Samo ena slaba žetev že zadostuje, da zavlada lakota, ker dežela tudi nima dovolj prometnih sredstev.

Vojska med generali, ki se bijejo med seboj, je prinesla nad kmete strašno pomanjkanje. Kmetom brez usmiljenja ropajo vse, kar dobe. Vsled vojske so ogroženi tudi vodni pre-

kopi, ki so temelj kitajskega kmetijstva. Zato ni čudno, če tudi osiromašeni kmetje posegajo v krvave domače boje, in kmečke organizacije rastejo kot gobe po dežju.

Poljedelska kriza.

Kriza, v kateri se nahaja dandanes poljedelstvo, se pojavlja v prvi vrsti v stalnem padanju cen poljedelskih produktov. Padeč cen pa se ne omejuje le na pšenico, ječmen in koruzo, ampak obsega vse surovine. Sladkor, kava, volna, kavčuk, petrolej, svinec, cink in še cela vrsta drugih predmetov je že zdavnaj padla v ceni za 40—60 odstotkov prejšnje vrednosti. Zato poskušajo odkriti vzroke tega pojava izven splošnih pogojev produkcije. Znani narodni gospodar profesor Casell, ki uživa svetoven glas, in pa profesor Strakoš se trudita dokazati, da je padeč cen posledica podražitve zlata. Pravita namreč, da produkcija zlata ne sledi splošnemu razvoju produkcije. Strakoš trdi, da je v denar prekovanega zlata za 8 odstotkov manj, kakor bi ga moralo biti, če bi hoteli ohraniti isto razmerje med zlatom in množino izdelanega blaga kakor pred vojno. Ker pa se je to razmerje sedaj spremenilo v korist zlata, ki ga je razmeroma manj kot blaga, mora cena blaga padati.

Kakor pa vse kaže, spremenjeno razmerje med količino zlata in količino blaga ne more biti edini vzrok padca cen in zato morajo biti vzroki agrarne krize globlje. Sicer nihče ne more trditi, da so razne krize in potresi na denarnem svetovnem trgu imele svoj gospodarski vpliv tudi na cene kmetijskih in industrijskih proizvodov, izključeno pa je, da bi se mogle pojasniti vse obupne krize zadnjega časa na kmetih in v mestu samo s podražitvijo zlata.

Mnogo bolj verjetna je trditev, da je današnja agrarna kriza na prvem mestu posledica prevelike produkcije vseh vrst žita. Štiri države: Severna Amerika, Avstralija, Kanada in Argentina so povečale obseg zemlje za pridelavanje žita za več kot za 50 odstotkov. Leta 1913. je bilo v teh deželah le 33 milijonov hektarjev zemlje obdelane, danes pa jo je nad 50 milijonov hektarjev. Vzrok, da se je obdelovalna površina tako povečala, je bila svetovna vojna, ki je prisilila evropske narode, da so znatno zanemarili obdelovanje zemlje. Imenovane štiri dežele pa so svojo poljedelsko produkcijo povišale tudi še potem, ko se je Evropa pomirila in ko je sama zopet začela producirati dovolj žita. Dočim so v Evropi (brez Rusije) pridelali l. 1924. komaj 30 milijonov ton žita, znaša produkcija danes že 40 milijonov ton. Za sličan način se je povečala produkcija vse hrane, za ljudi in za živali: rži, ječmena, ovsa in koruze. Agrarna reforma, ki so jo izvedli v nekaterih jugovzhodnih državah, je produkcijo sicer nekaj časa motila, toda mali kmetje, ki so dobili zemljo, so kmalu razvili vso svojo delovno moč, ki jo daje ljubezen do lastne zemlje, in začeli so pridelovati vedno več. Vzporedno s povečano količino pridelanega žita pa je padala njegova potrošnja. V severni Ameriki so porabili pred vojno letno 175 kg pšenice in rži na vsakega prebivalca, danes pa porabi en človek tamkaj komaj še 150 kg. Podoben pojav opažamo povsod, po vseh državah, a ne vemo še, odkod to prihaja. Nekateri pravijo, da je temu vzrok splošna gospodarska kriza, ki je zmanjšala tudi kupno moč mestnega prebivalstva, potem pa brezposelnost milijonov delavcev. Pri tem je čisto odveč razpravljati o tem, ali je agrarno krizo izzvala industrijska kriza ali pa narobe; kajti v povojni zmešnjavi so se različne krize križale med seboj. Dejstvo, da živi danes v Evropi 10 milijonov ljudi brez dela, je moralo vsekakor vplivati tudi na padeč cen kme-

tijskih produktov. Omeniti moramo tudi dejstvo, da je letni prirastek prebivalstva vedno manjši, ker ljudje nočejo imeti več toliko otrok kakor prej. Gospodarske razmere res vplivajo na število rojstev, na drugi strani pa vpliva tudi padeč števila prebivalstva na gospodarske razmere. Poudarjajo pa tudi, da se je okus ljudi izpremenil v toliko, da ljudje, zlasti v mestih, ne marajo več toliko žitne in rastlinske hrane (»suha moda«), ampak jedo raje meso, mleko, jajca in sadje.

K vsemu temu je treba dostaviti še pretirani gospodarski nacionalizem gotovih držav, ki agrarno krizo v veliki meri pospešuje. Ta gospodarski nacionalizem se kaže skoro v vseh industrijskih državah v Evropi, ki streme za tem, da čim bolj dvignejo svoje lastno domače kmetijstvo. Nasprotno pa si zopet agrarne države prizadevajo z vso silo, da si za vsako ceno ustvarijo svojo lastno industrijo. Vzrok teženj po popolni gospodarski neodvisnosti pa je strah pred novo vojno, da ne bi ljudje bili zopet zaprti in odrezani od vsega sveta, kakor so bili Nemci med vojno. Gre pa tukaj tudi za važna stanovska vprašanja: v industrijskih deželah si prizadevajo agrarci, da se obdrže na površju v boju za svojo eksistenco, pri kmečkih narodih pa si prizadeva mlada buržuazija, da si pribori čim prej svojo veljavo. Pri današnji neurejenosti v Evropi je čisto prirodno, da gledajo v teh težnjah tudi gotova jamstva za uspešen odpor teh držav v slučaju vojne. Romunski poslanik v Berlinu Tosca, ki je do nedavnega časa bil profesor narodnega gospodarstva, je napisal o gospodarskem nacionalizmu lep članek. On je mnenja, da so vsa taka nacionalistična prizadevanja, ki se izražajo v visokih zaščitnih carinah in ki zahtevajo ogromne finančne žrtve, škodljiva i za industrijske i za kmečke narode. Prizadevanja po gospodarski avtonomiji danes, v času svetovno organizirane produkcije in konzuma, morajo izzvati nevarne zaplete, kajti — tako pravi dalje — niti industrijske države ne bodo mogle s svojo prisiljeno kmečko produkcijo uspešno konkurirati s pravimi poljedelskimi državami, in ravno tako ni mogoče, da bi agrarne države mogle s svojo prisiljeno in umetno držano industrijo konkurirati s pravimi industrijskimi dežalami. Profesor Tosca vidi v dirki za gospodarsko avtonomijo zelo nevarne socialne posledice. »Evropsko prebivalstvo,« pravi, »strada, čeprav ima vsega v izobilju. Romunski kmet živi v bedi, ker ima žitnice preveč polne, nemški delavec pa strada, ker ima preveč strojev.« Zato opozarja Tosca na potrebo in na dolžnost, da pride v Evropi med industrijskimi in agrarnimi državami čim prej do pametne ureditve trgovskih pogodb, zlasti med evropskim zapadom in vzhodom, kajti nobenega dvoma ni, da se vsa nesmiselnost današnje gospodarske krize najbolj kaže v bedi širokih narodnih mas, in to samo zato, ker ne pride do medsebojne izmenjave blaga, ki so ga baš te mase stvorile. Da bi vsaj kolikor toliko odvrnile od sebe nevarnost agrarne krize, delajo vlade Zedinjenih držav in Kanade zelo zanimive poskuse. Začetkom tega leta je imel ameriški minister za kmetijstvo v radiju predavanje o agrarni krizi in je rekel, da je edini način, da se rešimo iz današnjega težkega položaja — zmanjšanje produkcije. To misel so sprejeli ameriški farmerji in o njej je razpravljalo tudi šest največjih znanstvenih društev. Na svoji skupni seji so ta društva ugotovila, da je treba znižati produkcijo žita vsaj za 20

odstotkov, da pridejo kmetje zopet v ravnotežje. Kmetje morajo razumeti, kako se bere v zapisniku te seje, da bodo potem dobili za 4 cente žita več denarja kakor danes za 5 centov. V Kanadi so pa prišli na drugo sredstvo, da ublaže težko krizo na kmetih. Tam so mnenja, da je današnja kriza le prehodnega značaja in da bodo slabim letom sledila zopet dobra. Po mnenju kanadske vlade je treba v prvi vrsti vzeti borzam vsak vpliv na cene žita in zato so ustanovili organizacijo, ki nakupuje žito od kmetov in ga hrani v skladiščih, dokler se cena primerno ne dvigne. Do danes »pa boljši« časi niso prišli, in veliko vprašanje je, če bo ta organizacija kljub svojim ogromnim sredstvom mogla svoj posel nadaljevati.

Za Evropo je vrlo važno, da ve, kako se bodo razvijale razmere v severni Ameriki in v Kanadi. Ti dve deželi preskrbujeta večino Evrope z žitom in z moko. Ogromna posejana površina, tehnično najbolj dovršene metode in zelo nizke tarife na ladjah omogočajo njihovemu žitu uspešno konkurenco. V krizi, ki je pograbila vse agrarne države v Evropi, je razumljivo stremljenje Amerike, da se ubrani dovoza hrane iz Evrope v Ameriko. Zato se je že na gospodarski konferenci v Ženevi lansko leto pojavila misel, naj bi se v evropskih državah znižala carina na uvoz evropskih žit na 50 odstotkov. Takšno znižanje bi znatno olajšalo položaj kmetov v vzhodni in jugovzhodni Evropi. Drugi pa so zopet mnenja, da bi tak korak izzval silovit odpor v Sev. in Južni Ameriki proti Evropi. Nato pa bi se pojavila v Evropi lenoba in brezbriznost na kmetih, ker bi se kmetom ne bi bilo treba brigati za svoj obstanek. Zato pravijo nasprotniki znižanja uvoznih carin na žito, da bi bilo bolje dati kmetom potrebne kredite, da izpopolnijo svojo produkcijo, ker samo s tehaično popolnostjo bodo oni mogli vzdržati konkurenco tujih držav z one strani morja.

Mogoče je to mnenje pravo ali ne, ampak jasno je, da se bodo morale vse evropske države prej ali slej organizirati proti izven evropski konkurenci. Splošni vtis je namreč ta, da bo moralo načelo »največje carinske ugodnosti« pasti, ker je veljalo le dotlej, dokler so se sklepale trgovske pogodbe med posameznimi državami, sedaj pa se bo šlo le za kolektivne (skupne) pogodbe, na katerih bo udeleženi več držav, katerih gospodarstva se bodo dopolnjevala. Med seboj bodo seveda te države sklepale pogodbe, od katerih druge države ne bodo imele nobene koristi.

Balkanske države pridelajo na leto okoli 4 milijone ton žita za izvoz. Če bi se te države gospodarsko sporazumele le s Češko in Avstrijo, bi one ne mogle ta višek prodati. Zato bi se moral ta sporazum razširiti še na Nemčijo, Francijo, Belgijo in Švico, da bi se ta višek žita porabil. Konference v Sinaji in v Bukarešti so prvi korak na tem potu. (Po »Politiki«.)

Kuhinjsko posodo

po najnižjih cenah in v največji izbiri, kot emajlirana, aluminijasta itd. nudi tvrdka z železino

Stanko Florjančič, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 35.

ZA SVOJEGA VZAMEM

12 do 14 let starega pridnega
dečka ki je brez starišev

Ponudbe poslati na upravništvo
„KMETSKEGA LISTA“

Pismo z Dunaja.

(Dopis).

Slovenci smo bili združeni z Dunajem veliko stoletij. To je dolga doba, ki ne more ostati brez sledov in trajnih vtisov na kulturo in razvoj enega in drugega dela, in res je Dunaj imel na razvoj slovenskega ljudstva ogromen vpliv, ki se ne da zabrisati čez noč. Večina slovenskih visokošolcev je študirala na Dunaju, naše gospodarstvo je bilo odvisno od Dunaja, postave nam je narekoval Dunaj in našo politiko nam je usmerjal Dunaj. Zato smo se razvijali vse tja do prevrata popolnoma skladno z Dunajem.

Danes nismo Slovenci več združeni z Dunajem. Ločil nas je prevrat l. 1918. Od tega leta naprej živi Dunaj svoje življenje, pa tudi mi Slovenci bi morali živeti svoje življenje. Tako bi človek vsaj pričakoval. Če pa primerjamo naše sedanje javno življenje z današnjim dunajskim, vidimo, kako globoko živimo tudi mi, kljub ločitvi l. 1918., še vedno v starem dunajskem duhu in kako dolga bo še pot do popolne duhovne preobrazbe.

Po vojni se je tudi v Avstriji in na Dunaju mnogo izpremenilo, ampak samo na zunanaj. Avstrijo so pošteno obrezali, obrezana Avstrija je dobila novo ustavo (republikansko), zakonodaja je zelo drugačna, kakor je bila prej, tudi nov denar imajo itd., ampak to so gole zunanosti. To je le nova obleka, človek pa, ki to obleko nosi, je ostal — stari človek z isto dušo in z istim mišljenjem, kakor ga je imel pred vojno.

Pred vojno je bil Dunaj (in z njim vred vsa Avstrija) razcepljen na dva velika tabora, na liberalni ali svobodomiseln in pa na katoliški ali klerikalni. Ta dunajska razcepljenost se je prenesla na vse narode v Avstriji in povsod smo imeli tedaj »liberalce« in »klerikalce«. Dočim pa je bila liberalna ali svobodomiseln skupina razdeljena že precej po gospodarskih in nacionalnih vidikih, ker smo imeli v tej skupini zastopane vse mogoče edinice od veleposestnikov do socialnih demokratov, so bili katoliški (»klerikalci«) dokaj zložni in edini. Zato je tudi katoliški vpliv jako velik.

Po vojni pa je prešlo vodstvo v svobodomiseln skupini zaradi tedanjih razrovanih razmer na socialne demokrate. Ti so pa izvrševali svoj gospodarski program zlasti na Dunaju tako čvrsto, da so odbili od sebe meščansko svobodomiseln skupino in jo pogнали v zavezništvo s krščanskimi socialisti (kakor se sedaj na Dunaju imenujejo nekdanji klerikalci), ki so postali vsled te zveze najboljši varuhi in zaščitniki posejanih slojev, kar so bili pa kljub svojemu »socialističnemu« imenu tudi že prej. Izpremenile so se torej le malenkosti, v glavnem pa obstojata stara dva tabora, svobodomiseln in klerikalni, v povojni dobi ravno tako, kakor sta obstojala v stari Avstriji. Izpremenile so se torej le državne meje, ljudje so pa ostali, kakršni so bili.

Ostal pa je neizpremenjen tudi način boja med obema skupinama. To se vidi posebno jasno na Dunaju, kjer je boj med obema skupinama najbolj vroč. Dunajsko občino imajo v rokah socialni demokrati, ki neomejeno gospodarijo z občinskim denarjem, in tega je na Dunaju mnogo. Socialistična občinska uprava zida na občinske stroške na tisoče stanovanj vsako leto, stanovanja pa ne dobi nihče, če ni pristaš socialnodemokratične stranke. Pri velikanskih občinskih podjetjih (tramvaj, elektrarna, vodovod itd.) dobi službo samo socialistični pristaš in podpore iz občinske blagajne za strankarske pristaše so tudi precej radodarniješe kakor za druge. Proti takemu res pristranskemu gospodarstvu seveda kričijo krščanski socialisti (»klerikalci«) kot divji, ne pomislijo pa ti gospodarje, da sami niso za las boljši kakor so social-

ni demokrati, kajti tam, kjer imajo zopet oni večino (v posameznih deželah), tudi ne dobi javne službe nihče drugi, kakor le njihov strankarski pristaš, zlasti če je član katoliškega akademskega starešinstva, podpore iz jvnih sredstev pa uživajo v pretežni meri zopet le strankarski pristaši.

Tako pa je bilo tudi v stari Avstriji in tudi na tem primeru vidimo, da je ostalo v »novi« Avstriji kljub novi obleki vse pri starem.

Vse javno življenje se torej tudi v novi Avstriji suče edinole okoli vprašanja, kdo bo gospodar nad javnimi blagajnami, oziroma kdo bo delil podpore iz javnih blagajn in s temi podporami nabiral, ali recimo naravnost: kupoval nove pristaše za svojo stranko. Pred tem dejstvom se morajo umakniti in skriti vsi principi.

Starostno zavarovanje.

(Glas bajtarja.)

»Nad štirideset let sem zvesto služil le štirim gospodarjem. Trgali so se zame, ker so vedeli, koliko zmore moja roka. Kot konj sem bil dan na dan vprežen, da nisem ločil delavnika od praznika, dneva od noči. Nič za to — pokaj so sicer bile moje mišice! A sedaj, ko so mi moči popustile in nisem več v stanu dati, kar in kakor bi rad; ko nimam doma, niči sredstev, — sedaj sem vsem tujec. Boljše bi bilo, če bi bil postal zločinec, imel bi vsaj kos kruha in streho, dasi zastraženo.«

Teh besed sem se spomnil, ko je padla beseda o starostnem zavarovanju, beseda, ki mora postati meso.

Ali čujete: »Boljše bi bilo, če bi bil postal zločinec — — —!«

Da, dolge dobe smo gazili po stranpotih, po potih socialnih krivic, dolge dobe smo brezbrizno hodili mimo prvega kulturnega tvorca — bajtarskega delavca, ne da bi se bili vprašali o njegovih osnovnih potrebah. Oslepeli in oglušeli smo od mogočnih udarcev civilizacije. Zato pa čujemo besede iz ust ponižanih, ki nas tako porazno obsojajo.

Ali ni to sramota za človeško družbo?

Pogazili smo poglavitno stvar — človeka-delavca, sočloveka in — sebe. Pač, pojmovali smo ga in ga še pojmujejo kot molzno kravo, v kolikor ga moremo izkofistiti. V ostalem pa nas ne zanima; kakor da bi ta majhni človek ne imel svojega trpljenja in bi ne občutil gladu in skrbi za temno bodočnost.

Zato pa odmeva ona porazna obsodba: »Boljše bi bilo, če bi bil postal zločinec.«

Samo po sebi se vsiljuje vprašanje: Kdo občuti bolj človeško: socialno višje stoječi, ali on, ponižani in onemogli? Kdo je bolj kulturni? In vendar: Kaj vse mi zahtevamo v svoji samoljubnosti in samopašnosti!

Tudi to-le je resnica:

Noben človek, noben stan ali razred, na kratko: nobena socialna skupina ni neodvisna sama iz sebe ali za sebe, marveč se vedno javlja kot člen v verigi socialnega življenja. Iz tega sledi, da moramo soodločati v sožitju, da nosimo dolžnosti in pravice eni kot drugi, poedinec kot tudi skupine. Iz dolžnosti izhaja tudi pravica. Kjer ta še ni uveljavljena, jo je treba uveljaviti, ker nevarno je, če manjka. Taka pravica je tudi zaščita malega in do danes sramotno ponižanega človeka-delavca. Med to zaščito spada starostno zavarovanje. To nam narekuje že zgolj razum. Kar imajo drugi, zakaj bi ne imel tudi on, ki nima, kamor bi svojo glavo naslonil!

Kaj naj bi bila ovira tej tako nujni socialni ustanovi? Mogoče kapitalistično usmerjeni bogataši in njihovi agenti? Menda niso njihovi interesi nad interesi osnove kmetadelavca, nad interesi naroda? Naj prispevajo

vsaj del onih žrtev, ki mu jih delavne roke dnevno polagajo, in starostno zavarovanje za vse kmetško delovno ljudstvo bo zagotovljeno.

Ravno s starostnim zavarovanjem bo položen kamen k trdnější zgradbi bodočnosti naroda. Saj ni je večje nasprotnice trdnim temeljem naroda kot sta revščina in onemoglost.

Bodi enkrat konec sramotnemu in poniževalnemu beračenju onemoglih delovnih rok!

O vprašanju beraštva po deželi.

Sicer so naše potrebe že itak tako pestre, da je med njimi kar težko določiti najnujnejšo — vendar pa na noben način ne smemo prezreti žalostnega položaja resničnih (to je vled starosti onemoglih, telesno ohabljenih in v svoji mladosti pogrešno vzgojenih, a danes kljub temu pomoči potrebnih) tako zvanih »beračev«.

Naj v svrhu boljšega razumevanja navedem par primerov:

Poznam siromaka, ki poleg visoke starosti 72 let ter temu odgovarjajoče opešanega vida in sluha trpi tudi grozne bolečine na revmatizmu. Akoravno radj zverženih nog rabi dve uri, da se premakne za 1 km pota, vendar živi absolutno z beračenjem. Ta trpin mi je pri neki priliki rekel, da ga je sram živeti na račun že itak revne občine; zato rajši trka na usmiljena srca, in da pride le parkrat na dan do njih, pa se le »za silo« preživi.

Neki drugi ubožec, kateremu živemu dobesedno gnije noga, pa je tožil: »Teško hodim, pa to bi še ne bilo najhujše; najslabše je to, da se kar ne morem iznebiti uši. Komaj jih spravim, že zopet naletim na ležišča, kjer je pred menoj spal kak »ušivec«. Ušivci pa so vsi tisti, ki so še sposobni za vsako delo, a so za ta posel preleni, kakor so preleni, da bi se primerno »čedili«. Čeprav tak postopač lažje naprosi 30 Din, kakor jaz 10, vendar se jaz redno vsak dan omijem, obrijem in preoblečem, on pa le gleda, kje bi še kaj ukradel, da bi imel čim več mogoče za »šnops«.

Tako je torej stanje resničnih in laži-beračev. Ako pa se človek osokoli in kakemu takemu postopaču zabrusi čisto resnico v obraz, pa tak izvržek še zabavlja in grozi z vsemi mogočimi in nemogočimi stvarmi. Ko sem nekot tako ošteval nekega postopača, oziroma rdnega in poklicnega »berača«, mi je ošabno zasolil: »Mislite, da bom jaz garal za borih par kovačev od zore do noči, zraven pa suh kruh in kašo tolkel? Rajši beračim, delam pa naj csel in kmet, ker sta oba enako neumna. Vas bomo že naučili.«

Zadnje je sicer imel prav, prav pa zlasti zato, ker pameten kmet ne more in ne sme takih postopačev in izkoriščevalcev njegove usmiljenosti in darežljivosti podpirati.

Vsled tega in še bolj zato, ker se med takimi tipi nahaja vse polno sumljivih elementov, je že skrajni čas, da začnemo resno misliti na ureditev tega že danes preveč zakasnelega vprašanja.

S polovico dosedanjih tozadevnih dajatev bi mogli znatno omiliti bedo in zdravstveno stanje resničnih siromakov, istočasno pa bi odpravili zlorabo naše darežljivosti. Odpravljen pa bi bil tudi upravičen večni strah pred tatvinami in drugimi zločini s strani zgoraj opisanih tipov — da niti ne omenjam nevarnosti okuženja s strani obolelih in prenašanja mrčesa na domačo družino od ušvih beračev.

Ako ne zmore potrebne ustanove posamezna občina, pa naj se v to svrhu združi več edinic, da v nji nudi uteho pomoči potrebnim domačinom; tujci — katerih število se zlasti zadnje čase bohotno širi — pa naj se obračajo le na oblastva, kakor so to prisiljeni tudi naši rojaki v tujini. T.

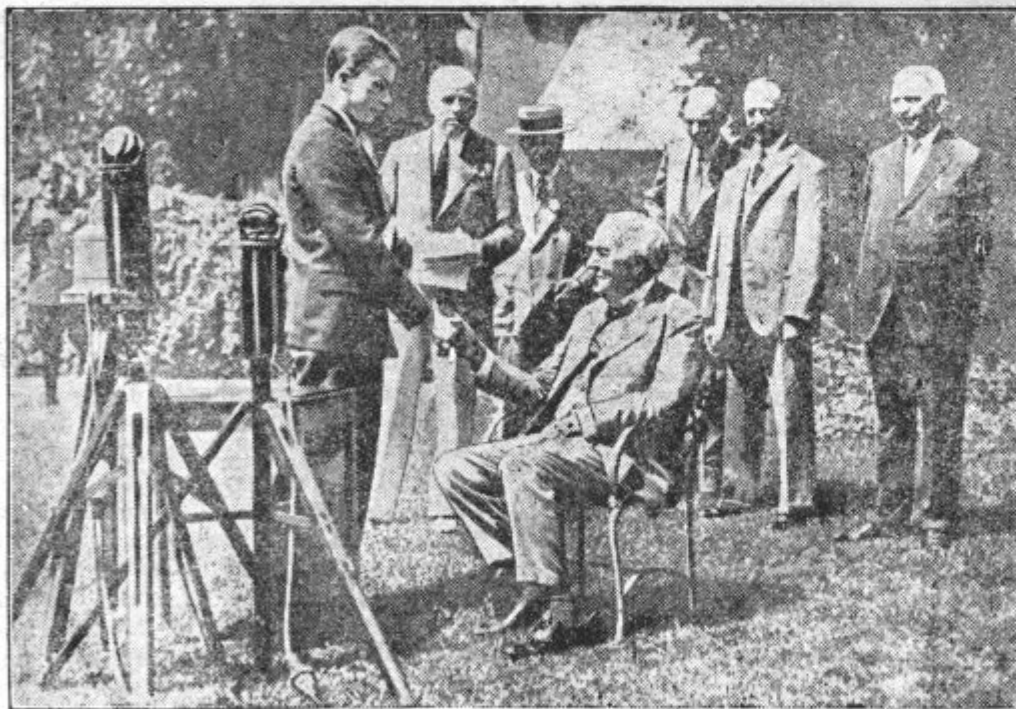

Porušena hiša Alojzija Novaka.

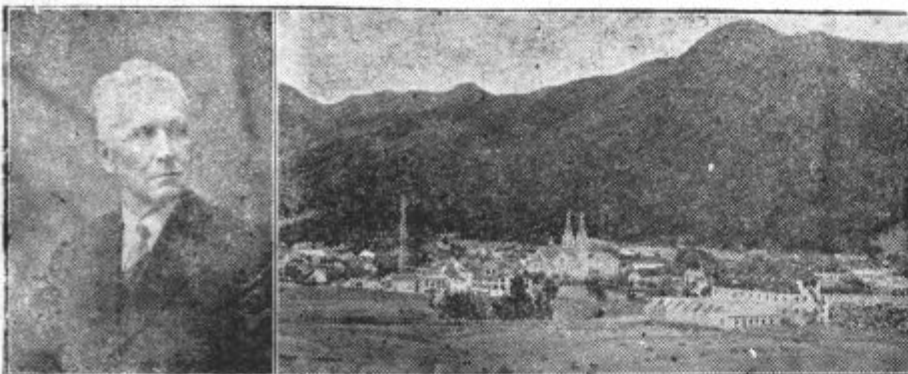
Štrašno plazovje na Jesenicah.

V četrtek se je nad hišami posestnikov Blaža Klinarja, Alojzija Novaka, Petra Klemenca in Valentina Hrovata začela s silnim bručjem premikati velikanska plast zemlje. Lemilo se je drevje, kotalile so se velike skale, med njimi se je plazila in drsela ogromna, nad 200 ton težka skala, ki je naposled treščila v hišo P. Klemenca in jo strla pad seboj, hiši A. Novaka in V. Hrovata pa močno poškodovala in sta kmalu postali ru-

ševina. Za velikansko skalo je namreč drsela ogromna množina zemlje s kamenjem in manjšimi skalami. Vsa ta masa je naravnost zasula hiše. Ljudje iz sosednjih hiš so pričeli v naglici izpraznjevati domove. Bil je grozen pogled. Ljudje so imeli občutek, kakor da bi divjal najhujši potres. — Mnogi zatrjujejo, da so nesrečo pospešili zadnji deževni nalivi. Celotne škode še niso ugotovili, ceni pa se na Din 500.000.—. Pomoč prizadetim delavskim družinam je nujna.

Slavni ameriški iznajditelj Tomaz Edison (sedeč v sredini) čestita mladeniču, ki je dobil Edisonvo štipendijo. Edison je ustanovil to štipendijo za najboljše učence, ki jih hoče vzgojiti za svoje naslednike. Zadaž stoje odlični predstavniki znanosti in gospodarstva iz Amerike.

Makso Kostanjevec, mestni župan in mesto Kočevje, ki je letos slavilo 600 letnico prihoda Nemcev na slovensko ozemlje.

Zveza slovenskih agrarnih interesentov

je odposlala v zadnjih dneh na agrarne oblasti več vlog glede posameznih veleposestev, katerim so sreski agrarni referenti priznali supermaksimum. Ker o končni dovolitvi supermaksimuma odloča ministrstvo za kmetijstvo, je zveza na tem mestu predlagala, da se vsi supermaksimumi odklonijo. — Zveza agrarnih interesentov opozarja vse svoje člane, da izdajajo te dni sreski agrarni referenti odloke o končni utrditvi subjektov (agrarnih interesentov). Proti takim odlokom je dopustna pritožba v 8 dneh po prvem javnem razglasu. Odlok je vsakemu agrarnemu interesentu na vpogled pri županstvu. Zato naj agrarni interesenti odloke, kjer so bili isti izdani, prečitajo in pregledajo ter napravijo pravočasno pritožbo, ako so z odlokom prizadeti. Če odloka ne razumejo, naj takoj obveste našo Zvezo, ki bo ukrenila vse potrebno. V fakultativen (prostovoljen) odkup agrarnih deležev naj se agrarni interesenti nikjer ne spuščajo brez predhodnega posvetovanja z našo Zvezo. Naj si agrarni interesenti zapomnijo, da se nikogar ne more prisiliti dodeljeni delež odkupiti pred končnim zakonom o agrarni reformi. Kdor bi ne hotel kupiti sedaj iz proste roke, ta naj počaka na zakon. Deleža mu nihče ne more odvzeti, če redno plačuje davke in zakupnino.

Zveza slov. agrarnih interesentov je priredila predavanja o agrarni reformi v preteklih dveh nedeljah v Ormožu in Vurbergu pri Ptujju. Predaval je geometer Milan Mravlje, tajnik Zveze agrarnih interesentov.

Lekarnarji v preiskavi

Okrožni urad za zavarovanje delavcev (OUZD) v Ljubljani je prišel na sled velikim nerednostim pri izdajanju zdravil zavarovanim članom. Že dolgo časa je bilo med delavstvom razširjeno mnenje, da so zdravila, ki jih dobe oboleli člani OUZD na recepte uradovih zdravnikov, manj vredna od onih, ki jih dobe na recepte neuradovih zdravnikov. OUZD si tega mnenja ni mogel raztolmačiti, dokler ni prišel na sled nerednostim lekarnarjev. OUZD je dal nekatera zdravila preiskati kemičnemu oddelku na ljubljanski univerzi in ta je ugotovil, da zdravila ne vsebujejo tega, kar je napisano na receptu. Lekarnar je seveda zaračunal polnovredna zdravila. OUZD je uvedel proti vsem takim lekarnarjem, pri katerih so uradno dognali nerednosti, preiskave. Nekateri lekarnarji so bili že kaznovani, proti drugim pa teče še preiskava. Energičnemu koraku OUZD se je zahvaliti, da so v zadnjem času nerednosti skoro popolnoma ponehale. Le s popolnim razčiščenjem take nečedne zadeve je mogoče utrditi zaupanje ljudstva v zdravila, na drugi strani pa zavarovati interes in zdravje članov OUZD. Zato moramo ukrepe OUZD odkritosrčno pozdraviti.

Tekma kosev in kolesarska dirka v Središču. »Društvo kmetijskih fantov in deklet« v Središču ob Dravi je priredilo v petek 15. t. m. veličasten praznik svojega dela in svojega uspeha. Prireditelj je uspela odlično. Obširno poročilo s prav uspelimi slikami kosev v prihodnji številki!

TEDENSKI KOLEDAR.

- 24. avgusta, nedelja: Jernej.
- 25. avgusta, ponedeljek: Ludovik.
- 26. avgusta, torek: Zeferin.
- 27. avgusta, sredo: Josip Kalasan.
- 28. avgusta, četrtek: Avguštin.
- 29. avgusta, petek: Obglav. Jan. K.
- 30. avgusta, sobota: Rozalija.

ELIDA Favorit MILO

Politične vesti

Predsednik vlade na Bledu. Ministrski predsednik general Peter Živkovič se je v torek pripeljal na Bled. Z njim je prispel tudi podpredsednik vlade g. Nikola Uzunovič. Na postaji Lesce so pričakovali predsednika ministra dr. Srskič in dr. Shvegel, srezki poglavar dr. Vidmar in zastopnik občine Lesce. Predsednik vlade ostane na Bledu nekaj dni. Predsednik Živkovič, kakor tudi podpredsednik Uzunovič sta se nastanila v Parkhotelu.

Krošnjarenje prepovedano. Na prošnjo gospodarskih organizacij je ministrstvo za trgovino in industrijo izdalo odlok, s katerim se prepoveduje krošnjarenje na podlagi čl. 24. zak. o obratih. Od te prepovedi je izvzeta prodaja teh-le predmetov: 1. jestvin in brezalkoholnih pijač; 2. predmetov domače hišne industrije, ki se ozgotavljajo na način 2. odstavka 2. čl. zakona o obratih, in 3. knjig, časopisov, srečk itd. Za časa nalepljivih bolezni se lahko prepove prodaja tudi teh predmetov po ulicah in cestah.

Seja osrednjega tarifnega odbora je bila sklicana v Beograd pretekli ponedeljek. — Osrednji tarifni odbor bo razpravljal o raznih vlogah, ki so jih vpslale gospodarske korporacije ter izdelal odlok o promeintehničnih ukrepih za pospeševanje izvoza.

Sprememba zakona na poslovni promet. Nj. Vel. kralj je podpisal 12. julija zakon o

skupnem davku na poslovni promet, s katerim se izpopolnjujejo in izpreminjajo določbe zakona o davku na poslovni promet. Novi zakon je okvirni zakon in ministru financ so dana pooblastila, da sme z naredbami zakon izdelati in uveljaviti. Te naredbe morajo biti gotove najkasneje 1. januarja 1931. S spremenjenim zakonom je davek na poslovni promet zelo olajšan in bo mnogo manjših obrtnikov oproščenih tega davka, proti kateremu je bilo sedaj največ pritožb in je obrtnike silno tiščal k tlom. Z novim zakonom bo vsem takim upravičenim pritožbam ugodeno.

V Grčiji hočejo zopet kralja. Predsednik grške vlade je odpotoval v inozemstvo baje radi tega, da se posvetuje glede vpoklica bivšega kralja Jurija na grški prestol.

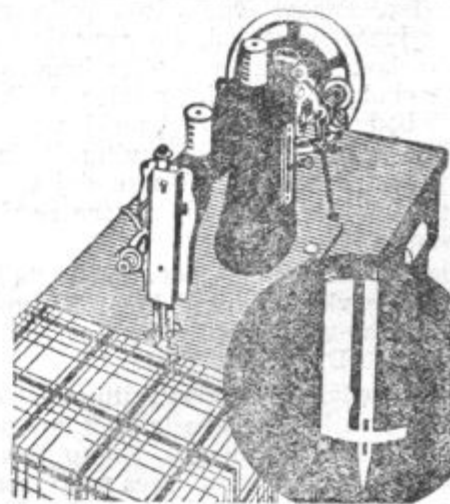
Angleži zahtevajo razpust makedonske organizacije. Angleški poslanik v Sofiji je izročil te dni bolgarskemu zunanjemu ministru odločno zahtevo po razpustu organizacije makedonstvujuših ter energičen nastop proti članom. Kakor znano je bolgarski državni pravdnik obtožil voditelja makedonstvujuših Vanče Mihajlova več političnih umorov in odredil njegovo aretacijo. Ta pa se mirno spreha po Bolgarskem in organizira svoje prijatelje na nove pohode, ne meneč se za vladine ukrepe. Izgleda, da je komandant razbojnikov močnejši od vlade same.

V Rusiji obvezen šolski pouk. Sovjetska vlada je nedavno izdala nov šolski zakon, po katerem je uveden po celi Rusiji obvezen šolski pouk s prvim oktobrom letošnjega leta. Na kmetih bo trajal šolski pouk štiri leta, v mestih pa sedem. Po vseh krajih morajo pri-

praviti do tedaj potrebna šolska poslopja, če teh ni, morajo pa edvzeti bogatim kmetom hiše in jih vporabiti za šole.

SEJMI.

- 24. avgusta: St. Jernej, Kočevje, Javorje, Ormož, Slov. Bistrica, Rogatec, Središče, Velenje, Murska Sobota.
- 25. avgusta: Sv. Vid na Blokah, Tiasko, Loka pri Žusmu, Ambrus.
- 26. avgusta: Novo mesto, Moravče, Vel. Gaber, Ljubno, Rajhenburg, Breg pri Ptuj.
- 28. avgusta: Struge, Sv. Trojica v Slov. goricah, Dol. Lendava.
- 29. avgusta: Dobrova, Zagorje, Muta, Poljčane, Žalec, Sv. Filip.
- 30. avgusta: Krško, Vel. Loka, Hajdina.

HAID & NEU šivalni stroji
so prvovrsten nemški izdelek.

Prodaja jih tudi na ugodne obroke.

CENTRA

Trgovina šivalnih strojev
Ljubljana

Masarikova cesta

(palača Vzajemne zavarovalnice naproti kolodvoru)
Zastopnike sprejemamo povsod.

Podlistek

Ivan Albreht:

Sestra Dolorosa.

(Nadaljevanje.)

Cencan je nagubal čelo:

»Sam ne vem, ali je domišljija, ali je resnica: tako tesno mi je in kakor bi me nekaj morilo in tlačilo v prsih, odkar sem zagledal tega čudaka. Zdi se mi, da se mora zdaj zgoditi nekaj posebnega, nekaj groznega —«

»Umrl bo tale«, je pokazala Lona proti podstrešju, kjer je ležal neznan gost, »drugega se za zdaj nima kaj zgoditi. Seve, vaju je mogoče to prevzelo, jaz sem pa že bolj vajena hudega in dobrega.«

Teta Lona je govorila mirno in hladno, vendar je bil Rodnikov prepričan, da sliši iz njenega glasu prizvok prtajene skrbi. Nič ji ni kaj verjel, ko ga je začela izpraševati, kako je bilo kaj s košnjo na Kočuhi in da li je Jeru Tomažič še vedno stari veseljak. Odgovarjal je raztreseno in brez zanimanja in mu je med pogovorom nenadoma bušilo v glavo:

»Po Kosminovi bajti me je vprašal —«
Teta Lona se je čudno zdrznila:

»Po Kosminovi?«

»Ali veste vi za to hišo, teta? Jelite, da veste?« je vrtal mladenič, toda Lona se je hitro obvladala:

»Ime sem že menda ne kje slišala imenovati, drugega pa ne vem prav nič. Kako naj človek vse obdrži v glavi, ko toliko vidi in sliši! Pa stara sem že tudi —«

Mladenič jo je prodirno pogledoval in ni verjel njeni nevednosti. Mojca se je poigravala s predpasnikom in je deklško zaupljivo prosila mater:

»Meni boste že povedali, mati —«

Lona se je stisnjeno nasmehnila:

»Kaj naj ti povem, noričica, če ti pravim, da nič ne vem!«

Potem mladeniču:

»Pa očeta lepo pozdravi in mu povej, kako si bil po noči za usmiljenega Samarijana, samo tega mu nič ne omenjaj, da je vprašal tujec po Kotmari vasi in po tisti bajti. Kako si že dejal?«

Cencan je hlastno odprl usta, toda ime mu je bilo medtem že zopet zatonilo v spominu in ga nikakor ni mogel izreči.

»Nič se ne muči, ko vse skupaj ni toliko vredno,« je opomnila teta Lona in je bila videti zelo zadovoljna z mladeničevo pozabljenostjo. »Zalki niti sploh nič ni treba omenjati! Takele žalostne zgodbe niso primerna hrana za mlada dekleta. Saj me boš ubogal?«

»Bom,« je obotavljaje potrdil Cencan, a babica je še krepkeje zadržala:

»Mislim, da ti lahko verjamem. Čemu sicer nosiš hlače?«

»Besede ne bom snedel,« je opovrgel mladenič, »je še nikoli nisem in je tudi zdaj ne bom.«

»Tako velja,« je zadovoljno pokimala Lona in je že fantu segla v roko za slovo, ko si je nenadoma premislila.

»Res sem avšasta. Še slabše kot popotnega prosjaka bi te odslovila. Stopi z nam noter, boš malo prigriznil. Biti vso noč pokonci, ni posebno krepčilno.«

Po kratkem obotavljanju je Cencan odšel s teto v hišo, kjer je bila Mojca medtem že pripravila zajtrk. Po jedi je dekle odšla v kuhinjo, teta Lona pa je ponudila mladeniču domačega žganja in mu zaupno pripomnila:

»Če kaj izvem, ti že pridem povedat. Malo se mi sicer sanja, kdo bi utegnil biti ta tuji človek, vendar skoraj ne morem verjeti, a tako tjavendan ne maram govoriti. Nastale bi lahko prazne govorce in bi se mi potlej ljudje smejali, če bi se izkazalo, da ni vse skupaj nič res.«

»Kakor veste, se je dramil Cencan iz zamišljenosti. Po kratkem premolku je menil:

»V mojem življenju je tako vse temno —«

»Kaj te spet obhaja tista tvoja zanikrna mračnina? Ali je to za fanta tvojih let?! Saj jih še trideset nimaš, jeli, da ne?«

»Osemindvajset jih bo pač kmalu na plečih,« je menil Cencan, »potlej tudi do tridesetih ne bo več daleč.«

Novice

Imenovanje škofa dr. Rožmana. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog ministra pravde in predsednika vlade g. dr. Gregor Rožman imenovan za škofa. Plača mu znaša Din 10.000 mesečno.

Velika vojaška parada in narodna svečanost. Na letošnji rojstni dan kraljeviča Petra dne 6. septembra se bo vršila v Beogradu velika vojaška parada, kateri bodo prisostvovali vsi jugoslovanski generali in admirali, vsi rezervni oficirji, zastopniki naše vlade in tujih držav. Ob tej svečani priliki bodo zamenjane stare zmagovalne srbske polkovne zastave z jugoslovanskimi. Po zamenjavi bodo stare zastave shranili v kraljevskem mavzoleju (grobnici) v Topoli. Na teh velikih svečanstvih bodo navzoči tudi banski svetniki iz cele države ter zastopniki kulturnih in športnih društev itd. Na te dni se bodo prvič razdelila odlikovanja novega reda »Jugoslovanske krone«.

Dar predsednika vlade. Predsednik jugoslovanske vlade general Peter Živković je podaril sarajevski občini v fond za pobijanje jetike 20.000 Din.

Mała Nedelja. Narodno kulturno društvo priredi v nedeljo 31. avgusta ob 3. uri popoldne v Društvenem domu veliko tombolo. Glavni dobitki: zlata ura, vreča moke, moška, ženska obleka, odeja, boks koža ter še nad 300 lepih dobitkov, ki bodo pred tombolo javno na ogled. Tombolske ure samo po 3 dinarje. Po tomboli veselica s plesom. K obilni udeležbi vabljeni vsi od blizu in od daleč.

Grozna nesreča na Evharističnem kongresu. Pripravljalni odbor evharističnega kongresa v Zagrebu je za soboto zvečer priredil v razvedrilo zborovalcem na prostoru nogometnega društva Concordie velik ognjemet, kakršnen je bil tudi v Ljubljani ob priliki gasilskih slovesnosti. V bližini igrišča je speljana železniška proga po precej visokem nasipu. Na dolgem odseku je tisoče in tisoče gledalcev zasedlo železniški nasip in gledalo ognjemet. Okrog 9. zvečer je privozil po progi tovorni vlak in zavozil naravnost v množico. Učinek je bil strašen. Lokomotiva je rezala človeška trupla kakor v mesnici. Na levo in desno so padale po nasipu glave, roke, noge, raztrgana obleka itd. Strahovit krik in vik se je razlegal v noč. Takoj so prihiteli rešilni oddelki ter ranjence in mrtve odpeljali v bolnico. Strašna nesreča je zahtevala 5 mrtvih in 16 težko ranjenih. Poleg teh je bila še cela vrsta ljudi pohojenih in potolčenih od množice, ki je v strahu po prvi nesreči begala na vse strani. — Mnenja smo, da ognjemet nič ne spada na tako pomembne verske prireditve, kakor je evharistični kongres, ki naj bi bil najbolj zbrana in tiha pobožnost. Ognjemet je pa za posvetne veselice.

Strašna nesreča na Dravi. Na Veliki Šmaren so se vračale pobožne ženske od popoldanske službe v Molvah na Hrvaškem domov. Čoln, ki naj bi jih prepeljal na drugo stran Drave, se je sredi reke vsled narasle in deroče vode prevrnil. Rešilo se je le par ljudi, 28 jih je pa utonilo. Nesreča je napravila po celem okraju silno mučen vtis in potrla ljudi do skrajnosti.

Konferenca vinogradnikov. V Novem Sadu se vrši 20. avgusta konferenca vinogradnikov in izvoznikov vina. Na dnevnem redu konference je vprašanje o izvozu našega vina v splošnem, predvsem pa o izvozu našega vina v Nizozemsko.

Kartel pivovarjev se razide. Zastopniki pivovarniške industrije so imeli v Beogradu več sej o vprašanju prodaje in izvozu

piva. Razgovori pa niso bili uspešni, zato izgleda, da se bo kartel pivovarjev razšel.

Velike poplave v Vipavski dolini. — V zadnjih dneh je začela reka Vipava na Notranjskem močno naraščati. Prestopila je bregove in se razlila čez polja in njive. Zalilo je vipavski trg in vse glavne ceste v Vipavi. Največ škode trpijo kmetovalci, ki jim je povodenj uničila vse pridelke po njivah.

Milijonar pred sodiščem. V Beogradu se nahaja že dalje časa v preiskovalnem zaporu milijonar Svetislav Joksimović z nekaterimi tovariši radi goljufij. Te dni bi se imela vršiti sodna razprava, a je bila preložena, ker ni bilo prič. Obtoženci so ostali še naprej v zaporu.

Živa zgorela. Starši Maras iz Osijeka so se mudili na polju pri delu. Doma so ostali otroci sami in se igrali. Štiriletna deklica Mara je zlezla na kup slame, katero je njen 9-letni bratec zažgal. Ogenj je hipoma obhiznil slamo in deklica je živa zgorela. Ko so se starši vrnili, so potegnili iz ožganega kupa le še okostje nesrečne deklice.

Nesreča s patrono. Posestnikov sin Valentin Lavriša iz Horjula je razbijal staro vojaško patrono, ki jo je našel na polju. Patrona je eksplodirala in nepremišljenemu fantu razmesarila roko in odtrgala dva prsta.

Električni tok ubil mlado dekle. V bližini Rimskih toplic se je po nesreči zapletla v električno žico, ki je visela z droga, šivilja Marija Zupan. Električni tok je vrgel nesrečno dekle na zemljo. Ko se je hotela rešiti, se je še bolj zamotala v žico in v 10 minutah obležala mrtva. Nekateri fantje, ki so stali v bližini nesreče, so priskočili dekletu na pomoč, a jih je električni tok vrgel daleč v stran in jih opeknel po rokah in nesrečnica se je sama borila s smrtjo, dokler ni omagala.

Nesreča v Triglavskem pogorju. Na severni steni Triglava se je ponesrečil pretekli teden visokošolec Vojislav Vakumović iz Zemun. Padel je z navpične skale več metrov globoko, si polomil noge in potolkel po vsem telesu. Rešilna ekspedicija je ponesrečenca pobrala in ga prenesla v Mojstrano, od tu pa so ga odposlali v ljubljansko bolnico.

»R 100« se je vrnil. Veliki angleški zrakoplov »R 100« se je v soboto vrnil iz Kanade. Za pot iz Kanade do Irske je rabil 57 ur. Potniki so bili z vožnjo zelo zadovoljni.

Avto povozil kolesarja. Na cesti Stari trg-Draga je privozil nek avtomobilist za delavcem Antonom Goršetom, ki se je peljal s kolesom. Avto je kolesarja odbil več metrov v stran. Delavec je dobil pri padcu smrtonovarne poškodbe, katerim je po nekaj urah nezavestnega stanja podlegel.

Priseljevanje v Kanado. Minister za priseljevanje Garden v novi kanadski vladi namerava popolnoma prepovedati priseljevanje iz Evrope toliko časa, dokler ne poneha ondotna brezposelnost. Priseliti se bodo mogli le oni, ki imajo v Kanadi sorodnike in ki imajo na razpolago potrebna in predpisana sredstva.

Štiriletna deklica zgorela. Posestnik Selšek iz Dobrunj je pustil svojo edino hčerko v kuhinji pri peči, kjer so pekli kruh. Ker ni bilo nikogar doma, je hodila deklica okoli peči — kar naenkrat pa je vsa v plamenih prikričala iz hiše. Pomoči ni bilo takoj in deklica je postala žrtev plamena. — Stariši pazite na svoje otroke in ne puščajte jih same pri ognju!

Silen tujfun na Japonskem je divjal pretekli teden z brzino 95 km. Tajfun je napravil veliko škodo.

40 rudarjev živih zakopanih. Po poročilu iz Merita v angleški Kolumbiji so doslej izkopali trupla 4 rudarjev iz rovov, kjer se je pripetila grozna nesreča. Ostalih 40 rudarjev pa še niso rešili.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolknih živcev, bolečinah v boku, zasopljenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti povzroči naravna »Franz-Josefova«-grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. — Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josefovo«-vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. »Franz-Josefova«-voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Tragičen konec nemške družine. — V Tannu v Nemčiji so našli v gozdu tri obešence na istem drevesu. Bili so to neki nad 50 let star mož, njegova žena in kakih 20 let stara hčerka.

Strašno maščevanje odpuščenega delavca. V Gueisenau na Poljskem se je dogodilo strašno krvoprelitje, ki ga je povzročil neki radi pijančevanja odpuščen delavec. Delavec je prišel oborožen z revolverjem v navnateljevo pisarno, kjer je ustrelil ravnateljevega sina in knjigovodkinjo. Nekega delavca, ki je skušal divjaka razorožiti, je le-ta tudi smrtno ranil. Nato pa se je še sam ustrelil.

Pretep med belimi in črnimi kaznjenci. V neki kaznilnici pri New Yorku je izbruhnila radi plemenskega svoraštva že dolgo zadrževana jeza med belimi in črnimi kaznjenci. Več ur se je vršil med njimi na dvorišču kaznilnice krvav boj. Bilo je ranjenih okoli 30 kaznjencev.

Potniški parnik »Tahiti«, ki je vozil iz pristanišča Wellingtona na Novi Zelandiji v San Francisco, se je sredi pota potopil. Odlomil se mu je vijak in skozi odprtino je udrla voda. Poskusi posadke, da bi parnik rešili so bili zamanj. Potniki in posadka so se v zadnjem hipu rešili na rešilne čolne.

Amerika 77 dni brez dežja. V Ameriki imajo letos silno vročinsko sušo, ki je ponekod uničila vso žetev.

Letošnja žetev v Ameriki manjša nego lanska. Poljedelski minister je objavil poročilo o stanju poljskih pridelkov in o stanju žit, kjer povdarja, da je letos pričakovati veliko manjšo žetev, kakor lani.

Nezakonskemu otroku odsekala glavo. Iz Mostara poročajo, da so našli pastirji v nekem prepadu truplo novorojenčka. Neko dekle iz Knežpolja je prinzalo, da je to njeno dete, kateremu je koj po porodu odsekala glavo in ga nato vrgla v prepad.

Na Kitajskem so proti evropski obleki in zavzemajo stališče, da mora vsak domačin nositi le obleko iz domačega kitajskega blaga.

Na Madžarskem 70.000 brezposelnih. Za prvi dan v septembru se pripravljajo v Budimpešti večje demonstracije. Socijalistična stranka hoče s temi demonstracijami obrniti pažnjo madžarske vlade na bedo madžarskega delavstva.

Preoblečen menih — trgovec z dekleti. V Baldisseri v Italiji se nahaja ženski samostan, v katerega je te dni pripeljal pobožen menih neko mlado deklico, da bi jo sprejeli za nuno. Menih je rekel, da je pripeljal deklico iz potresu porušenega mesta Melfija, kjer so ji bili njeni starši ubiti. Opatica, je prošnji ugodila, meniha pa povabila, naj ostane nekaj dni v samostanu kot spovednik. Čez nekaj časa je spremljal menih tri mlade nune v bližnjo cerkev. Samostanski vrtnar je pa med tem opazil v gozdu skrit avtomobil, v katerem so ležale skrite vrvi in maske. Sumljivo zadevo je javil policiji in ta je takoj aretirala meniha in odkrila v njem zloglasnega zločinca in trgovca z dekleti.

Gospodarstvo

Važnost pravilnega razmerja rastlinske hrane za bogate in kakovostne pridelke.

Glasnik Ministarstva poljoprivrede je objavil statistiko uporabe umetnih gnojil v naši državi. V dnevnikih časopisih je objavljena ta statistika o rastoči uporabi umetnih gnojil. Številke so sledeče: fosforna gnojila 62.500 ton. Ako se te številke ocenijo iz gledišča nauke o rastlinski hrani, potem nam pade takoj v oči najmanjša številka 2.200 ton dušikovih gnojil in 62.500 ton fosfornih. Razmerje hranljivih snovi, ki jih rastline rabijo za zgradbo svojega telesa in da rodijo mnogo in dober plod, je sledeče: pri žitaricah dušik, pri vinogradu 1:0,4:1,2 itd. Poedine skupine kulturnih rastlin rabijo rastlinsko hrano v različnem razmerju v onem odnosu, kakršen rodijo plod. Rastline namreč delimo v skupine, potem dobimo sledeče številke: dušik, fosforna kislina, kalij = 1:0,5:1,1.

Sedaj pa primerjajmo številke uporabe faktične potrebe rastlinske hrane. Naše poljedelstvo je uporabilo lansko leto umetno gnojilo v sledečem razmerju: dušik, fosforna kislina, kalij = 1:28:3,4. To razmerje nam da takoj odgovor, zakaj se v naši državi vedno slišijo prigovori: »umetna gnojila niso nič vredna; tu in tam je uspeh, velikokrat pa nobeden«. Takoj moramo podčrtati, da na žalost naši kmetovalci ne razločujejo, kakšno važnost imajo poedina umetna gnojila za rastlinsko hrano in da ni vseeno, kupi in rastroši na njivo kaljevo sol, superfosfat, čilski soliter ali apneni dušik. Vsako od teh gnojil ima svojo posebno nalogo v življenju rastline. Ako manjka eno od teh, razruši se ravnotežje v rastlinski hrani. Dobrota žetve je odvisna od za življenje neobhodno potrebnih snovi, ki so rastlini v najmanjši meri dostopne. To je zakon o minimumu. Na tem zakonu ne moremo nič spremeniti. Rastlina rabi v omenjenem razmerju hranljive snovi. Ako jih ne damo, ona nam svoje nezadovoljstvo nad našim nerazumnim delom pokaže v slabi žetvi. To se pa pri nas v največjih slučajih dogaja. Poglejmo samo statistiko naših srednjih žetvenih pridelkov: v letu 1928 do 1929 pšenice 1068 kg na 1 ha, ječmena 997 kg na 1 ha, koruze 1297 kg ha, 1 ha, krompirja 4524 kg na 1 ha, sladkorne repe 55.373 kg na 1 ha itd. (po statistiki Ministrstva Poljoprivrede). V drugih državah so srednji žetveni pridelki mnogo večji, ali zato je tudi uporaba umetnih gnojil v drugem razmerju. Vzemimo za primer Nemčijo, ki je v poljedelski tehniki v zadnjih letih najbolj napredna in racionalizirana. Uporaba umet. gnojil 1. 1928/29 je bila v Nemčiji sledeča: 430.000 ton dušika, 510.000 ton fosforne kisline in 785.000 ton kalija. To je skoraj povsem pravilno razmerje, kot ga rastline imajo v pogledu potrebe hranljivih snovi. Ako se pri nas uporaba umetnih gnojil želi racionalizirati in doseči z umetnimi gnojili one uspehe, ki se pri pravilni uporabi lahko dosežejo, potem moramo razmerje uporabe umetnih gnojil spraviti v sklad z potrebo rastlinske hrane. To bi pri obstoječem konsumu umetnih gnojil pomenilo, da moramo najmanj 28 kratno povečati uporabo dušikovih gnojil in devetkrat uporabo kalijevih gnojil, da dosežemo ravnotežje z uporabljenimi fosfornimi gnojili. Samo v pravilnem razmerju uporabe umetnega gnojila je uspeh v poljedelstvu siguren. Harmonija rastlinske hrane lahko edino pomaga kmetovalcu, da pridelava mnogo kakovostnih pridelkov po sorazmerno nizkih pridelovalnih

stroških. Zato bodi glavna skrb naših poljedelcev, da sedaj pred jesensko setvijo dobro prevdarijo, katero umetno gnojilo in koliko naj kupijo, da bo rastlinam vsestransko udovoljeno. Eno takšno gnojilo, ki več ali manj ustreza potrebam rastlinske hrane, je »Nitrofoskal-Ruše«. Kmetovalec najmanj pogreši, ako mesto treh umetnih gnojil, Superfosfata oz. Tomaževe žindre, kalijeve soli in čilsk. gra solitra kupi Nitrofoskal-Ruše, ki vsebuje vse to, kar rastlina rabi od mineralne hrane kalij in apno.

Kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu razpisuje sprejem učencev v svoj zavod. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letos jeseni se bodo sprejemali učenci s a m o v celoletno šolo. V zimski šoli se bo vršil II. tečaj za one učence, ki so lansko zimo dovršili I. tečaj zemske šole. Celoletna šola traja eno leto, od začetka novembra t. l. do konca oktobra prihodnjega leta z enomesečnimi počitnicami v avgustu. Prirejena je za učence iz vseh krajev bivše ljubljanske oblasti. Vsi učenci stanujejo v zavodu, kjer so strogo nadzorovani, in uživajo vso oskrbo. Sprejemajo se sinovi kmečkih staršev, ki bodo po dovršenem šolanju ostali na kmetiji. Pogoji za sprejem so: starost od 16 do 20 let, moralna neoporečnost, telesno in duševno zdrave in z dobrim uspehom dovršeni vsaj trije razredi osnovne šole. Prosilci, ki imajo manj kakor tri razrede osnovne šole, ali pa slabo izpričevalo, ne bodo mogli priti v poštev za sprejem. Vstopiti bodo mogli šele prihodnjo pomlad v pripravljani tečaj. Oskrbnina za plačujoče učence znaša mesečno 150 Din. Brezplačna mesta se bodo oddala sinovom srednjih in manjših kmečkih posestnikov, ki imajo lepo izpričevalo in kojih starši se zavežejo, da ostane sin po končani šoli na domači kmetiji. Prošnji je priložiti premoženjski izkaz, potrjen od davč. urada. Prošnje za sprejem morajo biti pisane lastnoročno na celo polo in kolkovane s kolki za 5 do 20 Din ter poslane na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu. Prošnji je treba priložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. šolsko izpričevalo iz zadnjega razreda (ne odpustnico!); 3. izpričevalo o navedenosti, pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod naravnost iz kake druge šole, 4. a) izjave staršev oz. varuha, da so voljni plačevati stroške šolanja (pri prosilcih za plačujoča mesta), 4. b) Izjava staršev, da ostane njih sin na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju pa, da povrnejo zavodu stroške šolanja (pri prosilcih na brezplačna mesta). Pri vstopu v zavod odloča o končno veljavnem sprejemu izpit iz slovenščine in računstva in pa zdravniška preiskava. Prosilec, ki bi izpita ne preстал, ali bi ga zdravnik zavrnil, se odkloni in se na njegovo mesto pozove drug prosilec. V prošnji naj prosilec točno navede svoj naslov, zlasti pošto. Vsa točnejša pojasnila daje ravnateljstvo. Opozarja se, da je letos prostih le 20 mest, ker so ostala zasedli že gojenci pripravljane tečaja in II. letošnje zimske šole. Prošnje je vlagati do 20. septembra. Ravnateljstvo kmetijske šole Grm-Novomesto.

TRŽNE CENE V LJUBLJANI

den 14 avgusta 1930.

Govedina: V mesnicah po mestu: I vrste 22 Din, II. vrste 20 Din. Na trgu: 1 kg govejega mesa I. 18 do 20, II. 16—18, III. 12—16.
Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 24—25, II. 20 do 22 Din.
Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 25 Din, II. 22 do 24 Din.
Drobnica: 1 kg koštrunovega 14—15 Din, jag-njetine 18—20, kozličevine 25.
Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 10, II. 8 Din.
Perutnina: Piščanec majhen 10—14 Din, večji 15—25, kokoš 25—40, petelin 25—35, raca 25—35, domači zajec, manjši 8—12, večji 14—20.
Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2,50—3 Din, 1 kg surovega masla 35—40, čajnega masla 44—52, masla 40—44, bohinskega sira 30—32, sirčka 8—10, par jaje 1,75—2.
Pijače: 1 liter starega vina 18—22 Din, novega vina 14—18, 1 čaša piva 3—3,50, vrček piva 4,50—5, steklenica piva 5,50—6.
Sadje: 1 kg jabolk I. 8—10 Din, II. 6—7, III. 4 do 5, hrušk I. 9—10, II. 7—8, III. 5—6, breskev 28 do 32, marelic 24, malin 7—8, grozdja 8—10, 1 liter brusnic 10—12, borovnic 3.
Zito: 1 q pšenice 230—245 Din, rži 200—210, ječmena 190—200, ovs 205—225, prosa 200—210, koruze 185—190, ajde 200—220, fišola ribničana 330, prepeličarja 410, graha 8—10, leče 8—10.
Kurivo: 1 tona premoga 460 Din, 1 kub. m trdih drv 180, mehkih drv 90.
Krma: 1 q sladkega sena 100 Din, pol sladkega sena 85, kislega sena 75, slame 60—70.
Zelenjave in gobe: 1 kg glavne solate 5—6 Din, zgodnjega zelja 2—3, kislega zelja 3,50, kolerab 6—7, graha v stročju 8—10, luščenega graha 12—16, fižola v stročju 2—3, luščenega 4—6, čebule 2—2,50, česna 12—14, krompirja novega 1—1,50, jurčkov 19—14.

Gozd.

Naši gozdovi so naše največje zakladnice, kjer so shranjeni ogromni zakladi, samo najti in dvigniti jih moramo. Koliko ljudi živi pri nas od gozdarstva. Denar prejemajo posestniki gozdov, delavci, ki sekajo les, vozniki, industrijanci, nadalje delavci na žagah, lesni trgovci in obrtniki. Dolga zlata veriga, ki se prične v gozdu, se vije preko samujočih žag, ob šumečih srebrnih potočkih, skozi vasice, tja do mesta.

Baš na naši letošnji šumarski in lovski razstavi na ljubljanskem velesejmu, ki se vrši od 31. avgusta do 15. septembra bomo imeli priliko videti vsa bogastva gozda, kakor tudi način, kako se te zaklade dvigne, da ostanejo plodonosni še v naprej.

Iz rok šumarjev prevzemajo les industrijanci. Tudi pri teh bo po možnosti prikazan ves potek obrata. Na razstavi bodo razstavljeni tudi najrazličnejši produkti, o katerih le redkokdo ve, da so iz lesa, da so bili zasnovani v gozdu. Največja tozadevna atrakcija bodo gotove nogavice iz svile, pridobljene iz lesa.

Razstava lovskih psov. Dne 31. avgusta 1930 se vrši v Ljubljani I. državna razstava lovskih psov pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. Razstavo priredi Jugoslovanski Kinološki Savez v okviru Prve državne šumarsko-lovske razstave. Lastniki čistokrvnih psov naj takoj javijo svojo udeležbo na naslov »Razstava psov — Ljubljana — Velesejem«, da dobe potrebne tiskovine in navodila. Vožnja polovična, brezplačen vstop na šumarsko-lovsko razstavo!

»Obrtni zakon in kmetje.« V »Kmetsem listu« št. 29 t. l. je pisec zavzel svoje stališče v obrtnih zadevah. Drugače pa gledamo na obrtni zakon mi izposobljeni obrtniki in zahtevamo, da naj izvršuje obrt le oni, ki ima preizkušnjo in dovoljenje v svoji stroki. Večina obrtnikov izhaja s kmetov in morajo plačevati tudi velike davke za dovoljeno obrt. Mnogo jih nima ne polja, ne živine in je odvisen njihov obstoj samo od zdravih rok in obrti. Če teh ni, kaj potem? Kakor pisec pravi proč z »mazači«, tako pravimo tudi mi proč s »šušmarji«. Seveda vse to tako, da ne škodi napredku kmetijstva, ampak da mu koristi in na tak način, da se ne ovira gospodarskega razvoja. Kjer pa potrebnih obrtnikov ni, so pa itak zakonske določbe prirejene dejanskemu stanju. — Podeželski obrtnik.

»Naše gorice«, glasilo Vinarskega društva za Dravsko banovino. Izšla je 8. (avgusta) številka tega strokovnega lista, ki prinaša poleg delovnega načrta za vinogradnike in sadjarje, društvenih vesti, poročil o stanju vinarstva in sadjarstva v Dravski banovini ter bogatega gospodarskega drobiža več aktualnih člankov, kakor o pridelovanju kvalitetnih vin, o zelenih opravilih v vinogradu, o precepljanju šmarnice, o vršičkanju v vinogradih, o vinski krizi in trošarini ter zaključuje s komentarjem k pravilniku o obnavljanju in pošpeševanju vinogradništva, ki bo zanimal zlasti naše trtničarje. Vsak vinogradnik in sadjar bi moral čitati to številko, in postati član Vinarskega društva ki mu nudi za letno članarino 30 Din 12 številke tega prekornostnega glasila brezplačno.

Poslodavcem. Na posebno odredbo ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje smejo izdajati zvezi zaposlovanja inozemskih delavcev v smislu § 4 tozadavnega pravilnika le Javne borze dela (centrale), nikako pa ne podružnice, ekspoziture ali poverjeništa borz dela. Poslodavci na področju Javne borze dela se vsled tega opozarjajo, da je vse tozadevne prošnje vlagati pri Javni borzi dela v Ljubljani, ne pa pri podružnici v Mariboru in pri ekspoziturah v Kranju, Celju in v Murski Soboti. Vsako vlogo je v smislu določb zakona o taksah kolekovati po 5 Din ter priložiti za rešitev kolek po 20 Din. — Javna borza dela v Ljubljani.

Iz uredništva. Hrušica, T. Z. Glede dodelitve zemlje se obrnite na Zvezo slovenskih agrarnih interesov v Ljubljani. Kar se tiče starosnega zavarovanja kmetijskega ljudstva, smo mi to vprašanje sprazili v »Kmetsem listu«, da bi o njem pričel stvarati razpravljati vsi v poštev prihajajoči činitelji in da bi se zavarovanje. Na starosno zavarovanje se bomo v listu še povrnili.

ŠIVALNI STROJI „Gritzner“ „Adler“ „Kayser“ in kolesa,

najboljši material,
precizna konstrukcija,
krasna oprema ter naj-
nižja cena, kakor tudi
pisalni stroji, Urania,
so samo pri

Večletna garancija!
Pouk v vezanju brezplačen!

Jos. Petelinc, Ljubljana
ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika.

Laneno olje Firnež Emailne in ostale lake Ojinate barve

In vse v
stroko
spadajo-
če blago
kupite
dobro,
solidno
in po
zmernih
cenah
pri

MEDIĆ - ZANKL D. Z. O. Z. Tovarne olja, firneža, laka in barv LJUBLJANA-MEDVODE

Podružn.: Maribor-Noví-Sad Lastnik: Franjo Medić

Naročajte
»KMETSKE
LIST«.

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks
in kovaški premog

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“
Ljubljana, Dunajska c. 49

Telefon 2820

V prodaji leži Vaša kakovost!

Ako se želite sposob-
nega, doseči visok pro-
met naših prvovrstnih
predmetov, Vam po-
nudimo tem potom na-
še zastopstvo ter Vam
jamčimo za boljši za-
služek kot v kateren-
koli drugem poklicu.
Pišite nam in pošljite
te znamko za odgovor.
Tečna družba, Ljublja-
na, Mestni trg št. 25/1.

Gospodarji!

Gnojite z

APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o upotrebi in množini, rentabilnosti, kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehih apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUSE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil. — Stalna zaloga pri

EKONOMU, Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

ALI STE ŽE PORAVNALI NAROČNINO?

OPEKO IN STREŠNIKE

vseh vrst za zida-
vo hiš, iz znanih
karlovskih opekarn

dobavlja franko vsaka postaja
po konkurenčnih cenah,
samo

»Ekonom« generalno zastopstvo
za Dravsko banovino
Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Češke tkanine
dobite direktno
iz ČSR

franko, izcarinjeno na
dom. Napišite svoj na-
slov (dopisnica Din 1-50),
pa Vam pošljemo jesen-
ske in zimske — volnene
in dr. vzorce (za oble-
ke, suknje, plašče, pe-
rilo itd.) na vpogled. —
Izvrstna kakovost!
Tkalnica
J. Marek, Bysiré n. Me-
tuji, ČSR.

Ekonom

osrednja gospodarska
zadruga v Ljubljani
Kolodvorska ulica št. 7.

Nudi po najnižjih
cenah vse vrste
deželnih pridelkov
najfinejšo bana-
ško in domačo
moko, koruzo,
krmila, špicerij-
sko blego in ostale
v to stroko spa-
dajoče predmete.
VELIKA ZALOGA
vseh vrst umet-
nih gnojil,
modre galice ter
najboljšega spilit-
skega in trbovelj-
skega portland
cementa.

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun pošt. hranilnice št. 14.257 registr. zadruga z neomčjeno sveso Brojovi: »Kmetški dom«
Telefon 2847 v Ljubljani, Tavčarjeva (Sočna) ulica 1 Telefon 2847

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po
6%, brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 1/2%, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog okroglo 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 500.000 dinarjev
Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinitvenega obrestovanja. — POSOJILA daje proti poroštvo, na
vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNISKI URÉ: Ob delavniških od 8 — 12 1/2, in od 3 — 4 1/2, in ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12 1/2, ur.
Podružnici v Kamniku, Glavni trg in v Mariboru, Slomškov trg 3